

Wij, de gemeente Amsterdam (partner van de Alliantie Nederland Rookvrij), zijn een groot voorstander van de invoering van 100% rookvrije schoolterreinen. Wij spreken dan ook onze steun uit voor het voorstel. In aanvulling op de reactie van ANR hebben wij nog een aantal specifieke suggesties.

Rookvrije schoolterreinen als noodzakelijke volgende stap op weg naar een Rookvrije Generatie
Met de invoering van rookvrije schoolterreinen wordt een noodzakelijke volgende stap gezet op weg naar een Rookvrije Generatie. Nog steeds beginnen er iedere week honderden kinderen met dagelijks roken. Veel van deze kinderen staken op het schoolplein hun eerste sigaret op. Dat kan niet de bedoeling zijn. Zien roken, doet roken. Daarom is het belangrijk dat er rondom kinderen en jongeren niet wordt gerookt. De afgelopen jaren zijn er gelukkig steeds meer scholen geweest die ervoor hebben gekozen om het goede voorbeeld te geven en hun eigen terrein rookvrij te maken. Maar er is ook nog steeds een groot aantal schoolterreinen dat niet rookvrij is. Het is hoog tijd dat daar snel verandering in komt.

Eén duidelijke norm: op schoolterreinen wordt niet gerookt

Met dit voorstel wordt ingezet op het stellen van één duidelijke norm. Uit onderzoek naar rookvrije schoolterreinen weten we dat het voor een succesvolle invoering van belang is om géén uitzonderingen te creëren. We steunen dan ook van harte dat er in de voorgestelde regelgeving voor is gekozen om géén uitzonderingen op te nemen over specifieke plekken, tijden, personen, etcetera waarvoor het rookverbod niet zou gelden. Dit betekent onder meer dat er geen plek is voor rookzones, dat ook het personeel en medegebruikers van het terrein zich aan de regels dienen te houden en dat het rookverbod 24/7 geldt. De norm is daarmee duidelijk en de boodschap is dat op schoolterreinen niet wordt gerookt. Roken wordt op geen enkele wijze meer gefaciliteerd in onderwijsomgevingen.

Het stellen van deze duidelijke norm zal ook de naleving van het verbod ten goede komen. Iedereen weet waar hij of zij aan toe is. Dit sluit ook aan bij de maatschappelijke beweging op weg naar een Rookvrije Generatie, waarmee ook nadrukkelijk wordt ingezet op het creëren van rookvrije (kind-)omgevingen. We verwachten dat de rookvrije schoolterreinen al snel zullen worden gezien als normaal.

Belangrijk dat de terreinen van alle typen onderwijsinstellingen rookvrij worden

We zijn blij dat er met dit voorstel voor is gekozen om de terreinen van de gehele onderwijssector (po, vo, mbo, hbo en wo) rookvrij te maken. Ook dit draagt bij aan het creëren van de norm dat het normaal is om niet te roken rondom onderwijsinstellingen. We sluiten ons aan bij de argumentatie uit de nota van toelichting dat het voor alle studenten belangrijk is om onderwijs te krijgen in een rookvrije omgeving; iedere student heeft het recht om beschermd te worden tegen blootstelling aan tabaksrook. Met onze gezamenlijke inspanningen willen we ervoor zorgen dat huidige en toekomstige generaties van kinderen nooit meer beginnen met roken, ook niet zodra zij 18 jaar zijn geworden. We willen deze kinderen en rookvrije toekomst bieden. Daar past een rookvrije schoolomgeving bij, in iedere fase van hun leven. Ook onder het Nederlands publiek is er veel draagvlak voor rookvrije terreinen binnen de gehele onderwijssector (zie Tabel 1). 63% van de Nederlanders is het eens met een wettelijk rookverbod op het terrein van een hbo/universiteit. Voor het schoolterrein van een basisschool geldt zelfs dat 95% dit steunt.

Inpandige rookruimtes en het gebruik van rookloze tabaksproducten en aanverwante producten

Ten aanzien van twee punten is er nog wel sprake van een onwenselijke situatie met betrekking tot het creëren van één duidelijke norm. Deze komen voort uit de bestaande wet- en regelgeving met betrekking tot het rookverbod in gebouwen. Zo verandert dit voorstel niets aan het feit dat inpandige rookruimtes nog steeds zijn toegestaan en geldt het wettelijk rookverbod op schoolterreinen alleen voor het roken van tabaksproducten en niet voor het gebruik van andere tabaksproducten en van aanverwante producten, zoals e-sigaretten. Als gevolg hiervan, is het – juridisch gezien – mogelijk dat er ook na 1 augustus 2020 nog steeds schoolomgevingen zijn die in feite niet rookvrij zijn.

Voor beide aspecten geldt dat wet- en regelgeving in de maak is om hierin verandering aan te brengen. Daar kijken wij naar uit. We begrijpen de in de nota van toelichting genoemde redenen om hier niet op vooruit te willen lopen. Tegelijkertijd roepen we de staatssecretaris op om onderwijsinstellingen wel nadrukkelijk aan te moedigen om nu al over te gaan tot het sluiten van eventuele inpandige rookruimtes en om alle tabaksproducten en aanverwante producten (zoals e-sigaretten) onder het

rookverbod te scharen. Onderzoek laat zien dat dit bijdraagt aan een succesvolle invoering van rookvrije schoolterreinen. Bovendien kan daarmee worden voorkomen dat onderwijsinstellingen op korte termijn opnieuw wijzigingen moeten doorvoeren. Het is belangrijk dat onderwijsinstellingen zich daarvan bewust zijn.

Het belang van een goed ondersteuningsaanbod

In de nota van toelichting wordt verwezen naar het ondersteuningsaanbod dat het Trimbos-instituut, in opdracht van het ministerie, biedt aan onderwijsinstellingen om te komen tot een rookvrij terrein. Er wordt onder meer gesproken over een helpdesk, stappenplannen en het organiseren van bijeenkomsten (voor GGD-professionals). We vinden het belangrijk dat een ondersteuningsaanbod beschikbaar is voor onderwijsinstellingen. Daarbij is wel van belang dat dit aanbod wordt ingezet om scholen proactief te ondersteunen en dat sprake is van voldoende capaciteit.

In aanvulling op het genoemde ondersteuningsaanbod is het ook van belang dat er een nationale campagne wordt gevoerd waarbij de norm, dat niet gerookt wordt op schoolterreinen, onder de aandacht wordt gebracht van onderwijsinstellingen, scholieren en studenten. Dit zal bijdragen aan bewustwording van de risico's van roken en de naleving van de norm op scholen. Daarnaast kunnen onderwijsinstellingen ook gewezen worden op het ondersteuningsaanbod dat beschikbaar is.

De ervaring met rookvrije schoolterreinen leert dat het zogenaamde waterbedeffect – het verschuiven van het 'rookprobleem', bijvoorbeeld naar de ingang van het schoolterrein of de wijk - in de praktijk veel vragen en soms ook problemen oplevert. U benoemt in de nota van toelichting dat de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en gemeenten hierbij van groot belang is omdat gemeenten autonome verordenende bevoegdheden hebben ten aanzien van de openbare ruimte en dat de Tabaks- en rookwarenwet hieraan niet in de weg staat. Graag zouden we verduidelijkt willen krijgen of gemeenten deze bevoegdheid ook hebben in de openbare ruimte, niet grenzend aan een schoolgebouw.

Wat ons betreft zou ook het delen van goede voorbeelden onderdeel moeten uitmaken van het ondersteuningsaanbod. In de nota van toelichting worden onderwijsinstellingen aangemoedigd om een voorbeeldfunctie aan te nemen en ervaringen en tips uit te wisselen. Dit zou ook voor gemeenten op kunnen gaan, mits daar wel een platform voor is.